

Fyret på Markøy ble opprettet i 1725, samtidig med at Lindesnes Fyr ble satt i drift igjen etter å ha vært slukket i 69 år.

For å kunne skille fyrlyset på Norges sydspiss fra fyret på Skagens Odde, ble det bestemt at en måtte ha to bluss: ett på Neset og ett på Markøy.

Begge fyrene var såkalte åpne kullblussfyre, hvor fyrgrøtta var plassert direkte på fjellet. Men i 1822 ble begge fyrene bygget om til såkalte lukkede kullblussfyre, hvor fyrgrøtta var plassert inne i et lyktehus. Dette var plassert på toppen av et 6-kantet steinfundament med hvelvede åpninger som ledet trekken inn og opp til lyktehuset. Det er dette fundamentet som står igjen på øya i dag.

For å drive fyrene på Lindesnes og Markøy gikk det med ca. 110 tonn steinkull hvert år. Kull ble skipet over fra England eller Skottland og ble mellomlagret i Korshavn og Svinør. Både på Neset og Markøy var det stasjonert "fyrkarle" som hadde ansvar for brenningen. På Markøy finnes fortsatt tuftene etter bolig og uthus, samt stien som fører opp fra den skrøpelige havna.

Når kullagrene på øya skulle fylles, ble bygdefolket purret ut for å bære. Og for å få det til måtte det fristes med brennevin. Det store forbruket av "fyr-sprit" ble påklaget, men forsvart med at det ellers ville være umulig å få folk til oppgaven.

Fyrforvalteren bosatte seg på Sælhovden, ved uthavna Sælør som ligger midt mellom Lindesnes og Markøy. Der hadde han utsikt til begge fyrene og det hevdes at han hadde montert en kanon fra sitt utsiktspunkt, hvor han kunne smelle av en salutt, dersom han mente brenningen ikke var tilfredsstillende.

Det er også tegn som tyder på at det måtte vært en både varm og sotete jobb å stå oppe i lyktehuset og passe brenningen. Røyk og sot førte nok til at vinduene måtte pusses både titt og ofte, og det var neppe et "inneklimate" som hadde tilfredsstillt dagens krav. Noen har også hevdet at mangel på oksygen førte til at fyrvokteren risikerte å svime av der inne.

I dag vet vi ikke så mye om selve driften av de lukkede kullblussfyrene. Et komplett anlegg er riktignok bevart ved Nakkehoved i Danmark, hvor en kan studere de tekniske og bygningsmessige detaljene, men ellers må en ta til takke med det som er bevart i skriftlige kilder i arkivene. Lindesnes Fyrmuseum har nå et samarbeid med Statsarkivet i Kristiansand og Nasjonalbiblioteket i København for å skaffe fram mest mulig informasjon om denne tidligste epoken av norsk fyrhistorie.

I tillegg til fyrene på Lindesnes og Markøy, var det fire andre kullblussfyr i Norge: Ferder, Kvitsøy, Villa og Runde.

